Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

19. november 2020*

Eelotsusetaotlus – Kaupade vaba liikumine – Lina- ja kanepituru ühine korraldus – Erandid – Rahvatervise kaitse – Liikmesriigi õigusaktid, millega piiratakse kanepi tootmist ja turustamist nii, et lubatud on toota ja turustada üksnes kiudusid ja seemneid – Kannabidiool (CBD)

Kohtuasjas C-663/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel cour d'appel d'Aix-en-Provence'i (Aix-en-Provence'i apellatsioonikohus, Prantsusmaa) 23. oktoobri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. oktoobril 2018, kriminaalasjas järgmiste isikute suhtes:

B S,

C A

menetluses osalesid:

Ministère public,

Conseil national de l'ordre des pharmaciens,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (ettekandja) ja K. Jürimäe,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo,

arvestades kirjalikku menetlust ja 23. oktoobri 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– B S, esindajad: *avocats* X. Pizarro ja I. Metton,

– C A, esindajad: *avocats* E. van Keymeulen, M. De Vallois, A. Vey ja L.-M. De Roux,

– Prantsuse valitsus, esindajad: A.-L. Desjonquères, C. Mosser ja R. Coesme,

– Kreeka valitsus, esindajad: G. Kanellopoulos ja A. Vasilopoulou,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

– Euroopa Komisjon, esindajad: A. Lewis, M. Huttunen ja M. Kaduczak,

olles 14. mai 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artikleid 34 ja 36, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT 2013, L 347, lk 608), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT 2013, L 347, lk 671).

2 Taotlus on esitatud Prantsusmaal B S-i ja C A suhtes algatatud kriminaalmenetluses, mis puudutab kanepiõli sisaldava elektroonilise sigareti turustamist ja edasimüümist.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

HS ja HSi selgitavad märkused

– HS

3 Tollikoostöö Nõukogu, nüüd Maailma Tolliorganisatsioon (WCO) asutati Brüsselis 15. detsembril 1950 allkirjastatud konventsiooniga nimetatud nõukogu asutamise kohta. Kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi (edaspidi „HS“) töötas välja WCO ja see kehtestati 14. juunil 1983 Brüsselis sõlmitud rahvusvahelise kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi konventsiooniga, mis kiideti koos selle 24. juuni 1986. aasta muutmisprotokolliga Euroopa Majandusühenduse nimel heaks nõukogu 7. aprilli 1987. aasta otsusega 87/369/EMÜ (EÜT 1987, L 198, lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 288) (edaspidi „HSi konventsioon“).

4 HSi nomenklatuuri grupi 29 „Orgaanilised kemikaalid“ rubriik 2932 on sõnastatud järgmiselt:

Rubriigi nr	HS-kood	Kauba kirjeldus
[…]		[…]
2932		Heterotsüklilised ühendid, millel ei ole muid heteroaatomeid peale hapniku aatomi(te)
[…]		[…]
		– muud
	2932.95	– – tetrahüdrokannabinoolid (kõik isomeerid)
		– – muud

5 HSi nomenklatuuri rubriiki 5701 (nüüd rubriik 5302) kuulub „Harilik kanep (*Cannabis sativa* L.) toores või töödeldud, kuid ketramata; kanepitakud ja -jäätmed (sh lõngajäätmed ja kohestatud jäätmed)“.

– *HSi selgitavad märkused*

6 WCO töötas HSi selgitavad märkused välja HSi konventsiooni sätete kohaselt.

7 HSi nomenklatuuri grupi 29 märkus on sõnastatud järgmiselt:

„Gruppi 29 kuuluvad ainult eraldi kindla keemilise koostisega ühendid […]. Eraldi kindla keemilisega koostisega ühend on aine, mis koosneb molekulidest (näiteks kovalentsed või ioonsed), mille koostis on määratud elementide konstantse suhtega ja mida saab esitada määratud struktuurivalemiga. […] […] Need ühendid võivad sisaldada lisandeid“.

8 HSi nomenklatuuri rubriigi 5302 märkuse kohaselt kuulub sellesse rubriiki:

„1) Harilik kanep, toores, pärast korjamist nii lehtedest ja seemnetest puhastatult kui ka koos nendega.

2) Leotatud kanep, milles kiud on veel kinnitunud taime puitunud osaga, kuid on muutunud kergesti lahutatavaks.

3) Ropsitud kanep, mis koosneb üksikutest, vahel pikkusega 2 meetrit või pikematest kiududest, mis on ropsimise käigus taimest lahutatud.

4) Kammitud kanep või muul viisil ketramiseks ettevalmistatud kanepikiud, tavaliselt lindi või heide kujul.

5) Kanepitakud või -jäätmed. Siia kuuluvad ropsimisel ja kammimisel tekkinud jäätmed, ketramisel ja kudumisel jms tekkinud lõngajäätmed ja kaltsude, nöörijuppide või köietoodete jms lahtilõhkumisel saadud lõhestatud jäätmed. Takud ja jäätmed klassifitseeritakse sellesse rubriiki nii juhul kui need sobivad lõnga ketramiseks (lindina, heidena ja muul kujul), samuti ka juhul kui need sobivad kasutamiseks ainult tihendusmaterjalina, polstriks või toppimiseks, paberi valmistamiseks jne.“

Ühtne konventsioon

9 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni, mis sõlmiti 30. märtsil 1961 New Yorgis (muudetud 1972. aasta protokolliga 1961. aasta ühtse konventsiooni muutmise kohta) (*United Nations Treaty Series*, kd 520, nr 7515; edaspidi „ühtne konventsioon“), artiklis 1 on sätestatud:

„1. Kui üksikjuhtudel ei ole otseselt sätestatud teisiti või kontekstist ei tulene teisiti, kohaldatakse alljärgnevaid definitsioone kõigile konventsiooni sätetele:

[…]

b) „kannabis“ tähendab kanepi latvu koos õite või viljadega (välja arvatud seemned ja lehed, kui need pole koos latvadega), millest ei ole eraldatud vaiku, ükskõik millise nimetusega need poleks tähistatud.

c) „kanep“ tähendab mis tahes taime *Cannabis*e perekonnast.

[…]

j) „narkootiline aine“ tähendab mis tahes looduslikku või sünteetilist ainet,

mis on kantud I või II nimekirja.

[…]“

10 Konventsiooni I nimekirja kuuluvate narkootiliste ainetega on hõlmatud kannabis, kanepivaik, kannabise ekstraktid ja tinktuurid.

Psühhotroopsete ainete konventsioon

11 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni, mis sõlmiti 21. veebruaril 1971 Viinis (*United Nations Treaty Series*, kd 1019, nr 14956; edaspidi „psühhotroopsete ainete konventsioon“), artikli 1 punktis e on sätestatud:

„Kui ei ole otseselt teisiti sätestatud või kontekstist ei tulene teisiti, on alljärgnevatel terminitel käesolevas konventsioonis järgmine tähendus:

[…]

e) „psühhotroopne aine“ tähendab mis tahes looduslikku või sünteetilist ainet või mis tahes looduslikku materjali, mis on kantud [käesoleva konventsiooni] I, II, III või IV nimekirja.“

Liidu õigus

Raamotsus 2004/757/JSK

12 Nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta raamotsus 2004/757/JSK, millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta (ELT 2004, L 335, lk 8) sätestab artiklis 1:

„Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) uimastid: kõik ained, mis on hõlmatud järgmiste ÜRO konventsioonidega:
   a) [ühtne konventsioon];
   b) [psühhotroopsete ainete konventsioon]. Samuti hõlmab see aineid, mille suhtes kohaldatakse kontrolli vastavalt [Euroopa Liidu Lepingu artiklil K.3 põhinevale] 16. juuni 1997. aasta ühismeetmele 97/396/JSK uusi sünteetilisi uimastiteid käsitleva teabe vahetuse, riskianalüüsi ja kontrolli kohta [(EÜT 1997, L 167, lk 1].“

13 Raamotsuse 2004/757 artikli 2 lõike 1 punkti a kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et järgmised tahtlikult toime pandud õigusvastased teod on karistatavad: uimastite tootmine, valmistamine, ekstraheerimine, ettevalmistamine, pakkumine, müügiks pakkumine, turustamine, müük, kättetoimetamine mis tahes tingimustel, vahendamine, edasisaatmine, transiit, vedu, import või eksport. Selle raamotsuse artikli 2 lõike 2 kohaselt ei hõlma nimetatud raamotsus artikli 2 lõikes 1 kirjeldatud tegevust, kui selle toimepanijad on seda teinud eranditult isiklikuks tarbimiseks vastavalt riigisisestes õigusaktides sätestatule.

Schengeni lepingu rakendamise konventsioon

14 Konventsioon, millega rakendatakse Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel 14. juunil 1985 sõlmitud Schengeni lepingut kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nende ühispiiridel (EÜT 2000, L 239, lk 19; ELT eriväljaanne 19/02, lk 9), mis allkirjastati Schengenis 19. juunil 1990 ja mis jõustus 26. märtsil 1995 (edaspidi „Schengeni lepingu rakendamise konventsioon"), on osa Schengeni *acquis*'st, mis on määratletud nõukogu 20. mai 1999. aasta otsuse 1999/435/EÜ, mis käsitleb Schengeni *acquis*' määratlust, et kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu ja Euroopa Liidu lepingu asjakohaste sätetega kindlaks määrata iga *acquis*'d moodustava sätte või otsuse õiguslik alus (EÜT 1999, L 176, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 1), artikli 1 lõikes 2.

15 Selle konventsiooni artikli 71 lõige 1 sätestab, et seoses mis tahes tüüpi narkootiliste ja psühhotroopsete ainete, sealhulgas kanepi otsese või kaudse müügiga ning selliste toodete ja ainete omamisega müügiks või ekspordiks kohustuvad lepinguosalised Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni olemasolevaid konventsioone järgides võtma kõik vajalikud meetmed narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakauba veo tõkestamiseks ja selle eest karistamiseks.

Määrus nr 1307/2013

16 Määruse nr 1307/2013 artikli 1 lõike 1 punkt a sätestab:

„Käesoleva määrusega kehtestatakse:

a) I lisas loetletud toetuskavade alusel otse põllumajandustootjatele antavate toetuste („otsetoetused") ühiseeskirjad".

17 Selle määruse artikli 4 lõike 1 punktis d on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

d) „põllumajandustooted" – aluslepingute I lisas loetletud tooted, välja arvatud kalatooted, ning puuvill".

18 Nimetatud määruse artikli 32 lõikes 6 on sätestatud:

„Kanepi tootmiseks kasutatavad maa-alad on rahastamiskõlblikud hektarid üksnes siis, kui kasutatavate sortide tetrahüdrokannabinooli sisaldus ei ületa 0,2%."

19 Sama määruse artikli 35 lõige 3 näeb ette:

„Selleks et kaitsta rahvatervist, on [Euroopa K]omisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 70 vastu delegeeritud õigusakte, millega kehtestatakse eeskirjad, mille kohaselt on toetuste andmise tingimuseks teatavate sortide sertifitseeritud seemne kasutamine ja milles sätestatakse kanepisortide kindlaksmääramise kord ja kõnealuste sortide artikli 32 lõikes 6 osutatud tetrahüdrokannabinooli sisalduse kontroll."

Määrus nr 1308/2013

20 Määruse nr 1308/2013 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Käesoleva määrusega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, mis hõlmab kõiki aluslepingute I lisas loetletud tooteid, v.a kalapüügi- ja vesiviljelustooted, mis on määratletud liidu õigusaktides kalapüügi- ja vesiviljelustoodete ühise turukorralduse kohta.

2. Lõikes 1 piiritletud põllumajandustooted jagatakse järgmisteks I lisa asjakohastes osades loetletud sektoriteks:

[…]

h) lina ja kanep, VIII osa;

[…]“.

21 Selle määruse I lisa VIII osas on artikli 1 lõikes 2 osutatud toodete loetelus nimetatud eelkõige „Harilik kanep (*Cannabis sativa* L.) toores või töödeldud (kuid ketramata); kanepitakud ja -jäätmed (sh lõngajäätmed ja kohestatud jäätmed)“.

22 Nimetatud määruse artikkel 189, mis sisaldab kanepi importi käsitlevaid erisätteid, sätestab:

„1. Järgmisi tooteid võib liitu importida ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) CN-koodi 5302 10 00 alla kuuluv harilik kanep vastab määruse [nr 1307/2013] artikli 32 lõikes 6 ja artikli 35 lõikes 3 sätestatud tingimustele;

b) CN-koodi 1207 99 20 alla kuuluvate külvamiseks ette nähtud kanepisortide seemnega on kaasas tõend selle kohta, et tetrahüdrokannabinooli sisaldus ei ületa määruse [nr 1307/2013] artikli 32 lõike 6 ja artikli 35 lõike 3 kohaselt kindlaksmääratud piirnormi;

c) CN-koodi 1207 99 91 alla kuuluvaid muuks otstarbeks kui külvamiseks ettenähtud kanepiseemneid impordivad üksnes liikmesriigi heakskiidu saanud importijad, tagamaks et neid seemneid ei kasutata külvamiseks.

2. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira nende rangemate eeskirjade kohaldamist, mille liikmesriigid on vastu võtnud kooskõlas ELi toimimise lepinguga ning [Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (EÜT 1994, L 336, lk 3) – mis kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT 1994, L 336, lk 1) artikli 1 lõike 1 esimese taandega – lisas 1A asuvast [põllumajanduslepingust (EÜT 1994, L 336, lk 22)] tulenevate kohustustega.“

Prantsuse õigus

Rahvatervise seadustik

23 Rahvatervise seadustiku (*code de la santé publique*) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „rahvatervise seadustik“) artiklis L. 5132-1 on sätestatud:

„Mürgiste ainete hulka kuuluvad:

[…]

2. Narkootilised ained

3. Psühhotroopsed ained

[…]

Ained on looduslikult esinevad või tööstuslikult toodetud keemilised elemendid ja nende ühendid, mis võivad sisaldada kõiki nende turuleviimiseks vajalikke lisandeid.

[…]“.

24 Rahvatervise seadustiku (*code de la santé publique*) artikli L. 5132-8 esimeses lõigus on sätestatud:

„Mürgiste ainetena käsitatavate taimede, ainete või segude tootmise, valmistamise, importimise, eksportimise, valdamise, pakkumise, üleandmise, omandamise ja kasutamise suhtes kohaldatakse Conseil d’État’ [(Prantsusmaa riiginõukogu)] määrustega sätestatud tingimusi.“

25 Rahvatervise seadustiku artikli R. 5132-86 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„I. – Keelatud on toota, valmistada, transportida, importida, eksportida, vallata, pakkuda, võõrandada, omandada või kasutada:

1. kannabist, kanepitaimi ja -vaiku, neid sisaldavaid tooteid või kannabisest, kanepitaimest või -vaigust saadud tooteid;

2. tetrahüdrokannabinoole, välja arvatud delta-9-tetrahüdrokannabinool, nende estreid, eetreid, soolasid ning eespool nimetatud derivaatide soolasid ja neid sisaldavaid tooteid.

II. – Erandeid eespool nimetatud sätetest võib teha uuringute ja kontrolli ning Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (riiklik ravimi- ja tervishoiutoodete amet) peadirektori poolt lubatud derivaatide valmistamise eesmärgil.

Narkootiliste omadusteta kanepi sortide või selliseid sorte sisaldavate toodete kasvatamine, importimine, eksportimine ning tööstuslik ja kaubanduslik kasutamine on lubatud ameti peadirektori ettepanekul põllumajanduse, tolli, tööstuse ja tervishoiu eest vastutavate ministrite määrusega.“

22. augusti 1990. aasta määrus

26 22. augusti 1990. aasta määrus, millega rakendatakse rahvatervise seadustiku artiklit R. 5132-86 (*JORF*, 4.10.1990, lk 12041) kannabise suhtes, sätestab põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „22. augusti 1990. aasta määrus“) artiklis 1:

„Eespool nimetatud seadustiku artikli R. 5181 tähenduses on lubatud niisuguste *Cannabis sativa* L sortide (kiudude ja seemnete) kasvatamine, importimine, eksportimine ning tööstuslik ja kaubanduslik kasutamine, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

– kõnealuste sortide delta-9-tetrahüdrokannabinooli sisaldus ei ole kõrgem kui 0,20%;

– delta-9-tetrahüdrokannabinooli sisalduse kindlaksmääramine ja proovide võtmine selle sisalduse kindlaksmääramiseks toimub lisas ette nähtud [liidu] meetodiga.

[…]“.

23. juuli 2018. aasta ringkiri

27 Justiitsministeeriumi 23. juuli 2018. aasta ringkirjas, mis käsitleb kanepitoodete avalikkusele müügiks pakkuvatele asutustele (*coffee shops*) kohaldatavat õiguslikku regulatsiooni (2018/F/0069/FD2) (edaspidi „23. juuli 2018. aasta ringkiri“), on 22. augusti 1990. aasta määrust tõlgendatud järgmiselt:

„Kanepi kasvatamine, import, eksport ja kasutamine on seega lubatud üksnes juhul, kui:

– taim on saadud *Cannabis sativa* L. sordist, mis on ette nähtud [22. augusti 1990. aasta] määruses,

– kasutatakse üksnes taime kiude ja seemneid,

– taim ise sisaldab vähem kui 0,20% delta-9-tetrahüdrokannabinooli.

Vastupidi argumendile, mille on mõnikord esitanud kannabidiooli baasil valmistatud tooteid müügiks pakkuvad asutused, on 0,20% delta-9-tetrahüdrokannabinooli sisaldus lubatud kanepitaimele, mitte aga sellest valmistatud lõpptootele.

[…]

Tuleb täpsustada, et kannabidiooli leidub peamiselt taime lehtedes ja õites, mitte kiududes ja seemnetes. Järelikult näib, et käesoleval ajal kehtivate õigusaktide kohaselt ei ole võimalik kannabidiooli ekstraheerimine tingimustel, mis oleks rahvatervise seadustikuga kooskõlas.

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

28 B S ja C A on Kanavape'i, kannabidiooli (edaspidi „CBD“) kvaliteedi analüüsimise testikomplektide (*alpha-cat*) ja kanepiõli turustamiseks 2014. aastal asutatud äriühingu Catlab SAS endised juhid. Kanavape on elektrooniline sigaret, mille vedelik sisaldab CBD-d ja mille müük pidi toimuma Interneti või elektrooniliste sigarettide müügivõrgu kaudu. CBD-d saadakse peamiselt *Cannabis sativa*'st või kanepist, kuna kõnealune sort sisaldab looduslikult palju CBD-d ja vaid vähesel määral tetrahüdrokannabinooli (edaspidi „THC“).

29 Kanavape'is kasutatavat CBD-d toodeti Tšehhi Vabariigis, kasutades kogu *Cannabis sativa* taime, mis oli samuti kohapeal kasvatatud. Catlab importis selle Prantsusmaale elektrooniliste sigarettide karpides.

30 Pärast seda, kui Catlab viis 2014. aastal Kanavape turuletoomiseks läbi teavituskampaania, algatati uurimine ning pöörduti Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (riiklik ravimiohutuse amet, edaspidi „ANSM") poole.

31 ANSMi labor analüüsis turul olevaid Kanavape karpe ja kuigi neis karpides võis CBD kontsentratsiooni osas tuvastada märkimisväärseid erinevusi, jäi uuritud toodetes sisalduva THC kogus siiski allapoole seadusega lubatud piirmäära. Pärast ANSMi narkootiliste ja psühhotroopsete ainete komisjoni koosolekut teatas amet 2016. aasta juulis, et tema hinnangul ei ole Kanavape „ravim".

32 Tribunal correctionnel de Marseille (Marseille' kriminaalkohus, Prantsusmaa) mõistis 8. jaanuari 2018. aasta otsusega B S-i ja C A süüdi mitmes süüteos, sealhulgas mürgiseid aineid käsitlevate õigusnormide rikkumises. Põhikohtuasja kaebajatele mõisteti kummalegi vastavalt 18 ja 15 kuu pikkune tingimisi vangistus ja rahatrahv 10 000 eurot. Tsiviilõiguslikult mõisteti neilt solidaarselt välja 5000 eurot Conseil national de l'ordre des pharmaciens'ile (CNOP) (apteekrite liidu riiklik nõukogu) tekitatud kahju eest ja kriminaalmenetluse seadustiku alusel 600 eurot.

33 Põhikohtuasja kaebajad esitasid selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse cour d'appel d'Aix-en-Provence'ile (Aix-en-Provence'i apellatsioonikohus, Prantsusmaa) vastavalt 11. ja 12. jaanuaril 2018. Eelotsusetaotluse esitanud kohtus väidavad nad eelkõige seda, et kogu *Cannabis sativa* taimest saadud CBD turustamise keeld on liidu õigusega vastuolus.

34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et CBD-l ei näi olevat „üldteada psühhoaktiivset toimet". Ta märgib nimelt, et Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) soovitas 2017. aasta aruandes see dopinguainete loetelust eemaldada, CBD-d ei ole sellisena ühtses konventsioonis loetletud, ANSM leidis 25. juunil 2015, et selle liigitamiseks „kahjulikuna" ei ole piisavalt andmeid, ning lõpuks, et kriminaaluurimise raames, mille tõttu toimus põhikohtuasja apellante puudutav menetlus, määratud ekspert järeldas, et „selle mõju kesknärvisüsteemile on nõrk või olematu". Lisaks ei ole tööstuslikule kanepile kohaldatavates sätetes ega narkootilist kannnabist käsitlevates sätetes CBD-d otseselt nimetatud.

35 Ent kuna Kanavape'is sisalduv CBD pärineb kogu *Cannabis sativa* taimest, tuleb seda pidada nimetatud taime muudest osadest kui seemned ja kiud pärinevaks tooteks, mille turustamine – vastavalt 22. augusti 1990. aasta määruse artiklile 1, nagu seda on tõlgendatud 23. juuli 2018. aasta ringkirjas – ei ole lubatud.

36 Selles kontekstis on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas see säte on kooskõlas liidu õigusega, arvestades, et „Toor- või töödeldud kanep (*Cannabis sativa*), ketramata; kanepitakud ja -jäätmed (sh harutatud ja kohestatud riidejäätmed ja köied)" asub HSi nomenklatuuri, millele on viidatud aluslepingute I lisas, grupis 57, ning et seetõttu tuleb seda käsitada põllumajandustootena ELTL artikli 38 tähenduses, mis loob kaupade vabal liikumisel põhineva siseturu.

37 Kohtule näib, et kuna THC määr kanepis, mida seaduslikult turustatakse teistes liikmesriikides, on madalam kui 0,2%, nagu see on ka põhikohtuasjas, siis ei saa CBD-d kvalifitseerida „narkootikumiks". Nimelt võib 26. oktoobri 1982. aasta kohtuotsuse Wolf (221/81, EU:C:1982:363) ja 28. märtsi 1995. aasta kohtuotsuse Evans Medical ja Macfarlan Smith (C-324/93, EU:C:1995:84) kohaselt sellise määratluse anda üksnes tootele, mille kahjulikkus on tõendatud või üldteada ning mille import ja turustamine on keelatud kõigis liikmesriikides.

38 Lisaks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et määrused nr 1307/2013 ja nr 1308/2013 on kanepile kohaldatavad.

39 Lisaks, kuigi määruse nr 1308/2013 artikkel 189 lubab teatud tingimustel hariliku kanepi importi ja kehtestab mõnede seemnete puhul piirangud, ei piira artikkel 189 „nende rangemate eeskirjade kohaldamist, mille liikmesriigid on vastu võtnud kooskõlas ELi toimimise lepinguga ning [Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu lisas 1A toodud põllumajanduslepingust] tulenevate kohustustega“.

40 Sellega seoses näib eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et kumulatiivsed tingimused, mille Euroopa Kohus on kehtestanud selleks, et pidada nimetatud artikli 189 tähenduses „rangemat“ liikmesriigi meedet EL toimimise lepinguga kooskõlas olevaks, ei ole täidetud.

41 Selle kohtu sõnul näib, et rahvatervise eesmärki on määruses nr 1308/2013 juba arvesse võetud, kuna selle määruse kohaldamisala on piiratud üksnes sortidega, mis pakuvad joovastavate toimeainete sisalduse kohta garantiid ja kuna see kehtestab esiteks seemneid puudutava piirangu ja teiseks 0,2% THC sisalduse määra kanepis.

42 Lisaks ei ole tema arvates võimalik tugineda proportsionaalsuse põhimõttele, kuna 23. juuli 2018. aasta ringkirjas tugineb Prantsuse Vabariik looduslikku päritolu CBD keelustamise põhjendamiseks keelule, mida ei saa laiendada samasuguste omaduste ja mõjuga sünteetilise CBD turustamisele.

43 Neil asjaoludel otsustas cour d’appel d’Aix-en-Provence (Aix-en-Provence’i apellatsioonikohus) menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määrusi [nr 1307/2013 ja nr 1308/2013] ning kaupade vaba liikumise põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et 22. augusti 1990. aasta määrusega erandi kehtestanud sätted, mille kohaselt on kanepi kasvatamine, tootmine ja turustamine piiratud üksnes kiudude ja seemnetega, kujutavad endast [liidu] õigusega vastuolus olevat piirangut?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

44 Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus peab oma küsimuse sõnastuses silmas „kanepi kasvatamise, tootmise ja turustamise piiramist üksnes kiudude ja seemnetega“, nähtub tema enda selgitustest, et esitatud küsimus saab põhikohtuasja jaoks tähtsust omada üksnes juhul, kui sellega soovitakse teada, kas liidu õigusega on kooskõlas liikmesriigi õigusnormid, mis keelavad CBD turustamise, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult kiududest ja seemnetest.

45 Seega tuleb asuda seisukohale, et oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määrusi nr 1307/2013 ja nr 1308/2013 ning ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis keelavad CBD turustamise, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult kiududest ja seemnetest.

Määruste nr 1307/2013 ja nr 1308/2013 tõlgendamine

46 Määruse nr 1308/2013 reguleerimisala on määratletud selle artikli 1 lõikes 1 nii, et sellega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, mis hõlmab kõiki aluslepingute I lisas loetletud tooteid, v.a kalapüügi- ja vesiviljelustooted, mis on määratletud liidu õigusaktides kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta.

47 Määruse nr 1307/2013 sätted, milles viidatakse põllumajandustoodetele, hõlmavad vastavalt selle määruse artikli 4 lõike 1 punktile d aluslepingute I lisas loetletud tooteid, välja arvatud kalapüügitooted, ja puuvilla.

48 Siinkohal tuleb täpsustada, et aluslepingute I lisa, millele need sätted viitavad, hõlmab muu hulgas HSi nomenklatuuri rubriigi 5701 (nüüd selle rubriik 5302). Sellesse rubriiki kuuluvad „toor- või töödeldud kanep (*Cannabis sativa*), ketramata; kanepitakud ja -jäätmed (sh harutatud ja kohestatud riidejäätmed ja köied)“.

49 HSi selgitavate märkuste kohaselt, mis aitavad oluliselt kaasa erinevate tariifirubriikide ulatuse tõlgendamisele, olemata siiski õiguslikult siduvad (13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Vision Research Europe, C-372/17, EU:C:2018:708, punkt 23), on rubriigis 5302 hõlmatud „kanep, toores, pärast korjamist nii lehtedest ja seemnetest puhastatult kui ka koos nendega“, „leotatud kanep, milles kiud on veel kinnitunud taime puitunud osaga, kuid on muutunud kergesti lahutatavaks“, „ropsitud kanep, mis koosneb üksikutest, vahel pikkusega 2 meetrit või pikematest kiududest, mis on ropsimise käigus taimest lahutatud“, „kammitud kanep või muul viisil ketramiseks ettevalmistatud kanepikiud, tavaliselt lindi või heide kujul“ ning „kanepitakud või -jäätmed“.

50 C A väitis, ilma et teised huvitatud isikud Euroopa Kohtu menetluses oleksid sellele vastu vaielnud, et põhikohtuasjas käsitletav CBD oli süsinikdioksiidi (CO2) abil ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest.

51 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 35 märkis, ei kujuta see toode endast ei toorkanepit, kuna see ei ole saadud väljatõmbamisel, leotatud või ropsitud kanepit ega ka köisikut, sest ekstraheerimise protsess ei tähenda kiudude eraldamist ülejäänud taimest.

52 Vastupidi sellele, mida väidavad põhikohtuasja apellandid, tuleb seega asuda seisukohale, et CBD-d, mis on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, ei saa pidada kuuluvaks HSi nomenklatuuri rubriiki 5701 (nüüd selle rubriik 5302), millele on viidatud aluslepingute I lisas.

53 Sellegipoolest tuleb märkida, et HSi nomenklatuuri grupp 29 hõlmab orgaanilisi kemikaale ja et selle rubriiki 2932 kuuluvad üksnes heterotsüklilised ühendid, millel ei ole muid heteroaatomeid peale hapniku aatomi(te), sealhulgas ka THC, kuhu kuulub muu hulgas selline kannabinoid nagu CBD.

54 HSi selgitavate märkuste kohaselt kuuluvad HSi nomenklatuuri gruppi 29 eraldi kindla keemilisega koostisega ühendid, mis on molekulidest koosnevad ained, mille koostis on määratud elementide konstantse suhtega, mida saab esitada määratud struktuurivalemiga ja mis võivad sisaldada lisandeid.

55 Seega, kuna põhikohtuasjas käsitletav toode esineb sellisel viisil, et see ei sisalda ühtegi teist ühendit peale CBD, välja arvatud lisandid, kuulub see HSi nomenklatuuri rubriiki 2932.

56 Eeltoodust tuleneb, et kuna aluslepingute I lisas kirjeldatud põllumajandustoodete loetelu ei maini HSi nomenklatuuri rubriiki 2932, siis ei saa kogu *Cannabis sativa* taimes olevat CDB-d käsitada põllumajandustootena ning seega ei saa seda käsitada määrustes nr 1307/2013 ja nr 1308/2013 nimetatud tootena.

57 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 36 märkis, kohaldatakse neid määrusi üksnes määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktis d ja määruse nr 1308/2013 artikli 1 lõikes 1 nimetatud toodete suhtes.

58 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et määrusi nr 1307/2013 ja nr 1308/2013 tuleb tõlgendada nii, et need ei ole CBD suhtes kohaldatavad.

ELTL artiklite 34 ja 36 tõlgendamine

59 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et kuna narkootiliste ainete – sealhulgas selliste kanepist valmistatud toodete nagu kannabis – kahjulikkus on üldteada, siis on nende turustamine kõikides liikmesriikides keelatud, tehes erandi range järelevalvega kaubandusele, mille eesmärk on kasutada neid meditsiinilisel ja teaduslikul otstarbel (16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, punkt 36).

60 Selline õiguslik olukord on kooskõlas erinevate rahvusvaheliste lepingutega, millega liikmesriigid on koostööd teinud või ühinenud, näiteks ühtne konventsioon ja psühhotroopsete ainete konventsioon. Nendes lepingutes ette nähtud meetmeid tugevdati ja täiendati narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooniga, mis sõlmiti 20. detsembril 1988 Viinis (*United Nations Treaty Series*, kd 1582, nr 1-27627), millega kõik liikmesriigid ja liit on ühinenud. Niisugune õiguslik olukord on põhjendatav ka liidu õiguse, eelkõige raamotsuse 2004/757 ja Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 71 lõike 1 seisukohalt (vt selle kohta 16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus Josemans C-137/09, EU:C:2010:774, punktid 37–40).

61 Sellest tuleneb, et narkootiliste ainete suhtes, mis ei kuulu majandusringlusse, mille üle teostavad pädevad ametivõimud ranget järelevalvet, tagades, et neid kasutatakse meditsiinilisel ja teaduslikul otstarbel, kohaldatakse nende omadustest lähtuvalt impordi ja müügiks pakkumise keeldu kõigis liikmesriikides (16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, punkt 41).

62 Kuna narkootiliste ainete, mis ei kuulu majandusringlusse, mille üle teostatakse ranget järelevalvet, liidu majandusringlusesse ja kaubandusse toomine on keelatud, ei saa neid tooteid turustavad isikud kannabise turustamisel tugineda liikumisvabadustele või diskrimineerimise keelu põhimõttele (16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, punkt 42).

63 Seega tuleb kindlaks teha, kas põhikohtuasjas käsitletav CBD kujutab endast narkootilist ainet käesoleva kohtuotsuse punktides 59–62 viidatud kohtupraktika tähenduses.

64 Siinkohal tuleb kõigepealt märkida, et seda ainet ei ole nimetatud psühhotroopsete ainete konventsioonis ega ühismeetmes 97/396, millele on viidatud raamotsuse 2004/757 artikli 1 punkti 1 alapunktis b.

65 Seega tuleb kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kõne all olev CBD on hõlmatud ühtse konventsiooniga, millele on viidatud raamotsuse 2004/757 artikli 1 punkti 1 alapunktis a ja millele on viidatud ka Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 71 lõikes 1.

66 Seoses sellise rahvusvahelise lepingu nagu ühtne konventsioon tõlgendamisega tuleb märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb rahvusvahelist lepingut tõlgendades lähtuda selle sõnastusest ja arvestada selle eesmärke. 23. mai 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (*United Nations Treaty Series*, kd 1155, lk 331) artikkel 31 ja 21. märtsi 1986. aasta riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (*United Nations Conference on the Law of Treaties between States and International Organizations or between International Organizations*, kd II, lk 91) artikkel 31, mis väljendavad selles osas rahvusvahelist üldist tavaõigust, täpsustavad selle kohta, et lepingut tuleb tõlgendada heas usus, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähenduse ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist (vt selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 40).

67 Ühtse konventsiooni preambulist nähtub, et pooled tunnevad muret inimkonna tervise ja heaolu pärast ning teadvustavad oma kohust narkomaania tõkestamisel ja sellega võitlemisel.

68 Ühtse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punkti j tähenduses tähendab „narkootiline aine“ mis tahes looduslikku või sünteetilist ainet, mis on kantud selle konventsiooni I või II nimekirja. Konventsiooni I nimekirjas on loetletud muu hulgas kannabis, kanepivaik ning kannabise ekstraktid ja tinktuurid.

69 Lisaks tähendavad mõisted „kannabis“ ja „kanep“ ühtse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktide b ja c määratluse kohaselt vastavalt „kanepi latvu koos õite või viljadega (välja arvatud seemned ja lehed, kui need pole koos latvadega), millest ei ole eraldatud vaiku, ükskõik millise nimetusega need poleks tähistatud“ ja „mis tahes taime *Cannabis*e perekonnast“.

70 Käesoleval juhul nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimiku materjalidest, et põhikohtuasjas kõne all olev CBD on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult selle taime seemnetest ja lehtedest, selle latvu koos õite või viljadega välja jättes.

71 Neil asjaoludel on võib ühtse konventsiooni sätete grammatiline tõlgendamine tõesti viia järelduseni, et kuna CBD on ekstraheeritud *Cannabis*e perekonda kuuluvast taimest ja kuna kasutatakse kogu taime, sealhulgas selle latvu koos õite või viljadega, siis kujutab see endast kannabise ekstrakti selle konventsiooni I tabeli tähenduses ja järelikult „narkootilist ainet“ sama konventsiooni artikli 1 lõike 1 punkti j tähenduses.

72 Tuleb siiski märkida, et Euroopa Kohtu käsutuses oleva toimiku materjalidest, mis on kokkuvõtlikult esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, nähtub, et põhikohtuasjas kõne all oleval CBD-l ei näi olemasolevate teadusandmete põhjal olevat psühhotroopset ja kahjulikku mõju inimeste tervisele. Lisaks nähtub samadest toimiku materjalidest, et Tšehhi Vabariigis seaduslikult kasvatatud kanepi sordi puhul, millest see aine on ekstraheeritud, ei ületa THC sisaldus 0,2%.

73 Ent nagu nähtub eespool punktist 67, põhineb ühtne konventsioon muu hulgas inimkonna tervise ja heaolu kaitse eesmärgil. Järelikult tuleb konventsiooni sätete tõlgendamisel seda eesmärki arvesse võtta.

74 Selline lähenemine kehtib veelgi enam seetõttu, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni poolt avaldatud ühtse konventsiooni kommentaaride, mis puudutavad „kannabise“ määratlust selle konventsiooni tähenduses, lugemine viib järelduseni, et võttes arvesse konventsiooni eesmärki ja üldist mõtet, on see määratlus lahutamatult seotud hetkel kehtiva teadusliku arusaamaga, mis puudutab kanepitoodete kahjulikkust inimeste tervisele. Näitena tuleneb seega nendest kommentaaridest, et see, kui artikli 1 lõike 1 punktis b esitatud kannabise määratlusest jäetakse välja kanepi ladvad koos õite või viljadega, millest vaik on eraldatud, on põhjendatud asjaoluga, et need ladvad sisaldavad psühhoaktiivset ainet väga vähesel määral.

75 Neid asjaolusid – mida tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul – arvestades tuleb asuda seisukohale, et kuna CBD ei sisalda käesoleval ajal teadaolevate teadusandmete põhjal, mida on korratud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, psühhoaktiivset ainet, oleks ühtse konventsiooni eesmärgi ja üldise mõttega vastuolus, kui lisada see kannabise ekstraktina narkootiliste ainete määratluse hulka nimetatud konventsiooni tähenduses.

76 Sellest järeldub, et põhikohtuasjas kõne all olev CBD ei kujuta endast narkootilist ainet ühtse konventsiooni tähenduses.

77 Tuleb veel lisada, nagu märkis ka komisjon, et põhikohtuasjas käsitletavat CBD-d toodetakse ja turustatakse Tšehhi Vabariigis seaduslikult.

78 Kõiki neid kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et ELTL artiklid 34 ja 36, mis käsitlevad kaupade vaba liikumist, on põhikohtuasjas kõne all oleva CBD suhtes kohaldatavad.

79 Sellega seoses tuleb märkida, et kaupade vaba liikumine liikmesriikide vahel on üks EL toimimise lepingu aluspõhimõtteid, mis väljendub ELTL artiklis 34 sätestatud liikmesriikidevaheliste koguseliste impordipiirangute ja kõigi samaväärse toimega meetmete keelus (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus Austria *vs*. Saksamaa, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 119).

80 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hõlmab koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmete keeld, mis on sätestatud ELTL artiklis 34, kõiki liikmesriikide meetmeid, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada liidusisest kaubandust (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus Austria *vs*. Saksamaa, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 120).

81 Isegi kui mingi meetme eesmärk ega toime ei seisne teistest liikmesriikidest pärit kaupade ebasoodsamas kohtlemises, võib see kuuluda mõiste „koguselise piiranguga samaväärse toimega meede“ alla ELTL artikli 34 tähenduses, kui see takistab teistest liikmesriikidest pärit kaupade jõudmist liikmesriigi turule (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus Austria *vs*. Saksamaa, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 121).

82 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et keeld turustada teises liikmesriigis seaduslikult toodetud CBD-d, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult kiududest ja seemnetest, kujutab endast koguseliste piirangutega samaväärse toimega meedet ELTL artikli 34 tähenduses.

83 Samas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et niisugust meedet võib põhjendada mõne ELTL artiklis 36 loetletud üldise huviga või kohustuslike nõuetega seotud põhjustega. Mõlemal juhul peab liikmesriigi meede olema taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus Austria *vs*. Saksamaa, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 122).

84 Pealegi saab piirangut pidada taotletava eesmärgi täitmise tagamiseks sobivaks vaid siis, kui see vastab tõepoolest huvile saavutada see eesmärk järjekindlalt ja süstemaatiliselt (23. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association jt, C-333/14, EU:C:2015:845, punkt 37).

85 Kuna Prantsuse Vabariik väidab, et tema õigusnormid, mis keelavad muudest kanepitaime osadest kui selle kiud ja seemned valmistatud toodete turustamise, on suunatud rahvatervise kaitsele, mis on sätestatud ELTL artiklis 36, siis tuleb märkida, et inimeste elu ja tervis on EL toimimise lepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal ning et liikmesriigid võivad otsustada, millisel tasemel nad kavatsevad rahvatervise kaitse tagada ja kuidas selline tase saavutatakse. Kuna see tase võib liikmesriigiti varieeruda, tuleb tunnustada liikmesriikide kaalutlusruumi olemasolu (19. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, punkt 30).

86 See rahvatervise kaitset puudutav kaalutlusõigus on eriti oluline, kuna on tõendatud, et tänapäevastes teaduslikes uuringutes valitseb ebakindlus teatavate ainete osas, mida tarbijad kasutavad (vt selle kohta 28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punkt 86).

87 Kuna ELTL artiklis 36 sisaldub kitsalt tõlgendatav erand liidusisest kaupade vaba liikumist puudutavast nõudest, siis on sellele viitavatel liikmesriigi ametiasutustel kohustus tõendada igal kõnesoleval juhtumil rahvusvaheliste teadusuuringute tulemusi arvesse võttes, et nende õigusnormid on vajalikud kõnealustes sätetes osutatud huvide tõhusaks kaitseks ning eelkõige, et kõnealuste toodete turustamine kujutab endast tegelikku ohtu rahvatervisele (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punktid 87 ja 88).

88 Turustamise keelamise otsuse, mis on kõige kitsendavam piirang teistes liikmesriikides seaduslikult valmistatavate ja turustatavate toodete kaubandusele, võib vastu võtta vaid juhul, kui väidetav tegelik oht rahvatervisele on sellise otsuse vastuvõtmise ajal saadaolevate kõige värskemate teaduslike andmetega piisavalt tõestatud. Sellises olukorras peab riskianalüüsis, mis liikmesriigil tuleb läbi viia,

hindama teatavate keelatud ainete kasutamise võimaliku kahjuliku mõju ulatust inimtervisele ja nende võimaliku mõju tähtsust (28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punkt 89).

89 Rahvatervise kaitsega seotud kaalutlusõigust kasutades peavad liikmesriigid järgima proportsionaalsuse põhimõtet. Nende valitavad vahendid peavad seega piirduma nendega, mis on tegelikult vajalikud rahvatervise kaitse tagamiseks, ning need peavad olema proportsionaalsed taotletava eesmärgiga, mida ei oleks saanud saavutada ühendusesisest kaubandust vähem piiravate meetmetega (28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punkt 90).

90 Analüüs, mille liikmesriik peab läbi viima, võib kahtlemata näidata, et selles küsimuses valitseb suur teaduslik ja kogemuslik ebakindlus. Niisugune ebakindlus, mida ei saa lahutada ettevaatuse mõistest, mõjutab liikmesriikide kaalutlusõiguse ulatust ja peegeldub proportsionaalsuse põhimõtte rakendamise viisides. Sellisel juhul peaks liikmesriigil olema ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt võimalik võtta kaitsemeetmeid, ilma et ta peaks ootama, kuni on täielikult tõendatud, et need ohud on reaalsed ja tõsised. Ohu hindamine ei või siiski tugineda puhtalt hüpoteetilistele kaalutlustele (28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punkt 91).

91 Ettevaatusprintsiibi õige kohaldamine eeldab esiteks nende võimalike negatiivsete tagajärgede kindlakstegemist, mis niisuguste ainete soovitud kasutusviisil, mille turustamine on keeltatud, tervisele väidetavalt on, ja teiseks tervisele avaldatava ohu põhjalikku hindamist, tuginedes kõige usaldusväärsematele kättesaadavatele teaduslikele andmetele ja kõige uuemate rahvusvaheliste uuringute tulemustele (28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punkt 92).

92 Kui väidetava ohu olemasolu või selle ohu ulatuse üle ei ole võimalik kindlalt otsustada, kuna teostatavate uuringute tulemused ei ole piisavad, lõplikud või täpsed, kuid ohu realiseerumise korral on tegelik kahju rahvatervisele tõenäoline, õigustab ettevaatuspõhimõte piiravate meetmete võtmist juhul, kui need on mittediskrimineerivad ja objektiivsed (28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-333/08, EU:C:2010:44, punkt 93).

93 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb just käesoleva kohtuotsuse punktides 83–92 viidatud kohtupraktikat silmas pidades hinnata, kas CDB seaduslikult turustamise keeld, kui see on saadud kogu *Cannabis sativa* taimest ja mitte üksnes selle kiududest ja seemnetest, on sobiv rahvatervise eesmärgi saavutamiseks ega lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik. Euroopa Kohus peab siiski andma talle kõik vajalikud juhised, et teda selle hinnangu andmisel aidata.

94 Mis puudutab hinnangut küsimusele, kas see keeld on rahvatervise kaitse eesmärgi saavutamiseks sobiv, siis tuleb märkida, et kohtuistungil ilmnes, et see keeld ei mõjuta sünteetilise CBD turustamist, millel on samad omadused kui kogu *Cannabis sativa* taimest ekstraheeritud CBD-l ning mida saab kasutada viimase asendajana. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida seda asjaolu, mis juhul, kui see nii peaks olema, näitaks, et põhikohtuasjas kõne all olevad õigusnormid ei ole selle eesmärgi järjekindlalt ja süstemaatiliselt saavutamiseks sobivad.

95 Mis puudutab vajadust keelata CBD turustamine, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest tervikuna, mitte ainult kiududest ja seemnetest, siis tuleb märkida, et Prantsuse Vabariik ei ole kohustatud tõendama, et sellise toote ohtlik omadus on identne selliste narkootiliste ainetega nagu ühtse konventsiooni I ja II tabelis loetletud ained. Sellegipoolest on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne hinnata talle esitatud olemasolevaid teaduslikke andmeid, et veenduda käesoleva kohtuotsuse punktides 88–92 viidatud kohtupraktikat ja käesoleva kohtuotsuse punktis 72 esitatud kaalutlusi arvestades, et väidetav tegelik oht rahvatervisele ei põhine puhtalt hüpoteetilistel kaalutlustel.

96 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis keelavad teises liikmesriigis seaduslikult toodetud CBD turustamise, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult kiududest ja seemnetest, välja arvatud juhul, kui need õigusnormid on rahvatervise kaitse eesmärgi saavutamiseks sobivad ega lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik. Määrusi nr 1307/2013 ja nr 1308/2013 tuleb tõlgendada nii, et need ei ole selliste õigusnormide suhtes kohaldatavad.

Kohtukulud

97 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis keelavad teises liikmesriigis seaduslikult toodetud kannabidiooli (CBD) turustamise, kui see on ekstraheeritud kogu *Cannabis sativa* taimest, mitte ainult kiududest ja seemnetest, välja arvatud juhul, kui need õigusnormid on rahvatervise kaitse eesmärgi saavutamiseks sobivad ega lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, tuleb tõlgendada nii, et need ei ole selliste õigusnormide suhtes kohaldatavad.

Allkirjad